רובא דתלי במעשה. כגון עיבור הבהמה דתלי בהרבעה ואיכא למיחש שמא לא עלה עליה זכר הילכך ספק: **ואני איני אומר כן.** איני חולק עליך בלשון שמועתי אלא בלשון אחר. ולקמן מפרש מאי איכא בין סבריה לגמריה: **במאי קמיפלגי ר' ישמעאל.** וגמריה דר' יהושע דקתני אבל אמרו: [פ] **בטינוף פוטר פליגי.** דרבי ישמעאל דמשוי ליה ולאי בכור סבר דאי נמי טיף בתוך שנתה לא מיפטרא: **לחומרא.** כגון גבי רישא דשמעתא דאי הוה אזלינן בתר רובא הוה משוינן ליה פשוט ולאי [ד] (דהא) מכאן [ז] ואילך [ה] (הוה) הילכך חיישי למיעוט לחומרא ומשוי ליה ספק אבל הכא אי חיישי למיעוט קולא הוא דאפילו בת שנתה משוי ליה ספק: **גמריה.** אבל אמרו [ז] (אית ליה דזעירי): **סבריה.** ואני איני אומר כן כו': **דטינוף [ו] בסוף ששה.** שראינוה שהתחילה לטיף בתחלת חדש שביעי: **אין טינוף פחות מל' יום.** דאינה מקבלת זכר עד ל' יום: **לגמריה.** דלא [ח] [ט] ידעינן שטינפה בת ששה אדר' ישמעאל פליג דאמר בת שנתה ולאי לכהן וקא"ל איהו אפילו ילדה בתוך שנתה ספק דלמא טיף בתוך ג' חדשים או ד' משולדה וחזרה וילדה בתוך שנתה והיכא דחזינן דלא טיף [י] עד סוף ששה וטיפה בסוף ששה כדאמר רבי יהושע בסבריה ההוא בכור מעליא הוא דההוא טינוף לאו טינוף גמור הוא דאם טינוף היה לא הוה ילדה בתוך שנתה עד יום אחד בשנה שניה דטינוף הוי כל חדש שביעי כזעירי וה' חדשים [יא] ימי העיבור הרי כלתה שנתה ולא תלד עד למחר דכל חדשי עיבור בעינן שלמים ואחר כך יולדת למחר כדאמרינן במסכת נדה (לח:) ויתן ה' לה הריון [יב] בגימט' רע"א וט' חדשים של ל' יום הוו ר"ע ימים וביום רע"א כתב קרא דיולדת: **לסבריה.** ואף על גב דחזינא דלא טיף עד סוף ששה נמי ספיקא הוא דלית ליה דזעירי:

לגמריה

מחוורתא ר' ישמעאל כרבי מאיר סבירא ליה דחייש למיעוטא רבינא אמר אפילו תימא רבנן כי אזלי רבנן בתר רובא ברובא דלא תלי במעשה אבל רובא דתלי במעשה לא ת"ר עז בת שנתה ודאי לכהן מיכן ולהלן ספק רחל בת שתים ודאי לכהן מיכן ולהלן ספק פרה בת שלש ודאי לכהן מיכן ולהלן ספק חמורה כפרה ר' יוסי ברבי יהודה אומר חמורה בת ארבע שנים עד כאן דברי רבי ישמעאל כשנאמרו דברים לפני רבי יהושע אמר להן צאו אמרו לו [א] לר' ישמעאל טעית אילו בוולד בלבד הבהמה נפטרת היה כדבריך [ב] [ג] (אלא) אסימן הוולד בבהמה דקה טינוף ובגסה שליא ובאשה שפיר ושליא ואני [ד] [ג] אין אני אומר כן אלא עז שטינפה בת ששה יולדת בתוך שנתה רחל שטינפה בת שנתה יולדת בתוך שתים אמר ר' עקיבא אני לא באתי לידי מדה זו אלא כל שידוע שביכרה אין כאן לכהן כלום וכל שלא ביכרה הרי זו לכהן ספק יאכל במומו לבעלים במאי קמיפלגי ר' ישמעאל ור' יהושע לימא בטינוף פוטר קמיפלגי רבי ישמעאל סבר טינוף אינו פוטר ורבי יהושע סבר טינוף פוטר אי דחזינן [ה] דטינוף דכולי עלמא לא פליגי דטינוף פוטר והכא בחוששין לטינוף קא מיפלגי רבי ישמעאל סבר אין חוששין לטינוף ור' יהושע סבר חוששין לטינוף ולא חייש והאמר רבא מחוורתא רבי ישמעאל כר"מ מ"ל דחייש למיעוט כי חייש לחומרא לקולא לא חייש ואיבעית אימא בין לקולא בין לחומרא חייש והכא במטנפת וחוזרת ויולדת בתוך שנתה קמיפלגי דרבי ישמעאל סבר מטנפת אינה חוזרת ויולדת בתוך שנתה והא מדאוליד ודאי לא טניף ור' יהושע סבר מטנפת חוזרת ויולדת בתוך שנתה ואני איני אומר כן אלא עז שטינפה בת ששה יולדת תוך שנתה רחל שטינפה בת שנתה יולדת בתוך שתים מאי איכא בין גמריה לסבריה [ז] שטינפה בסוף ששה ואיכא בינייהו דזעירי דאמר זעירי [ג] אין טינוף פחות משלשים יום לגמריה אית ליה דזעירי לסבריה לית ליה דזעירי ואיבעית אימא דכולי עלמא אית להו דזעירי והכא ביולדת למקוטעין קמיפלגי

לגמריה

מחוורתא רבי ישמעאל כר"מ מ"ל דחייש למיעוטא. ומטעם סמוך מיעוטא דאין מתעברות לחזקה דבחזקת שלא ילדה ואיתרע ליה רובא אין לחושבו ולאי בכור דלא הוי אלא פלגא ופלגא כדאמר בר"פ בתרא דיבמות (דף קיט.) ושם האריכתי והא דמטהרינן בספק טומאה בפרק כסוי הדם (חולין דף פו.) היינו משום דילפינן מסוטה [ח] ליטהר בדבר שאין בו דעת לישאל ולהכי קאמר התם אם אמרו ספק טומאה לטהר יאמרו ספק איסור להיתר: **רבינא אמר אפילו תימא רבנן.** תימה דלא משני הכי בר"פ בתרא דיבמות (דף קיט. ושם) אמתני' דלא תנשא ולא תתייבם עד שתדע שמא [מעוברת] היא לדתה וי"ל דתשמיש דאדם לא חשיב תלי במעשה כמו תשמיש דבהמה [ט] דפעמים דבהמה צריך להרגיע כדאמר בהשוכר את הפועלים (ב"מ דף צא.) מותר להכניס כמכחול בשפופרת: **ורבי** יהושע סבר חוששין לטינוף. ול"ת הא [י] קא מסקינן לקמן דרבי יהושע לא חיישי למיעוטא כדדייק ממתני' דילתה מלאה ר' יהושע אומר אינה חוששת וא"כ היכי חיישי הכא למיעוטא דמטנפות ועוד דבכי האי גוונא דהכא אפילו ר"מ לא חיישי כדאמר בריש פרק בתרא דיבמות (דף קיט:) דהיכא דאיכא רובא וחזקה הוי המיעוט מיעוט דמיעוטא והכא איכא רובא דאין מטנפות וחזקה שהיא בחזקת שלא ילדה וי"ל דמ"מ לא הוי ולאי בכור [יא] שניתן לכהן דאיכא חזקת ממונא דעדיפא והמוליא מחבירו עליו הראיה ואפילו לרב דאזיל בממונא אחר הרוב בהיא דהמוכר שור לחבירו ונמצא נגחן (ב"ק דף מו.) היינו משום דאמר קיס לי בנפשאי שאני מן הרוב א"כ יש לחלק בין ממון שאין לו תובענין לממון שיש לו תובענין ומיהו היא קלת תימה לענין לקוח בגזיה ועבודה ולענין ליקרב למזבח חשיב ולאי בכור דאזלינן בתר רובא וחזקה ולענין נתינתו לכהן יחשב ספק ונראה לתרץ דלהכי חיישינן למיעוטא דמטנפות משום דרוב בהמות מתעברות כשמגיעות לזמן שראויות להתעבר [יב] בו (מתעברות):

לקולא לא חייש. ואפילו לכהן יתן כיון דקרב למזבח [יג] ומיהו גבי חמורה קשה דהוה לן להעמיד ממון ביד בעלים ולא ניזל בתר רובא דאפילו רב מודה הכא דאין הולכין בממון אחר הרוב כדפי' לעיל דגזר חמורה אטו בהמה טהורה: **ואיבעית אימא** בין לקולא בין לחומרא חייש. מעיקרא נמי דהוה בעי למימר [יד] לקולא לא חיישי משמע דהיינו לר' ישמעאל אבל לר"מ בכ"מ חיישי ומכ"מ אין לדקדק מכאן דהא דר"מ חיישי למיעוטא היינו מדאורייתא מדחיישי הכא אפילו להקל דהיינו [ט] שלא [יא] נותנו לכהן דלא אזלינן בממון אחר הרוב א"נ משום דאיכא רוב [יב] מתעברות כשמגיעות לזמן הראויות להתעבר שמסייע למיעוטא ובפ' אין מעמידין (ע"ז דף לד:) גבי גבינת בית אוייקי אמר דר"מ חיישי למיעוטא וגזר רובא אטו מיעוטא ולא גזר שאר מקומות אטו אותו מקוס משמע דבאותו מקוס נמי [כ] לאו מדאורייתא אלא מדרבנן מטעם גזירה אטו מיעוטא ובפ"ק דחולין (דף יב.) נמי דפריך לר"מ פסח וקדשים מאי איכא למימר דשרא רחמנא ולא קאמר בשר תאוה מאי איכא למימר דמדרבנן חיישי למיעוטא ואפילו גזר בבשר תאוה בפסח וקדשים לא גזר דלא אפשר ואף על פי שלא יכלו להעמיד שם גזירתם העמידוה היכא דאפשר ה"נ בדאורייתא היכא דאפשר [כא] אפשר היכא דלא אפשר לבדוק לא אפשר דאם איתא דבדאורייתא אין חילוק בין אפשר ללא אפשר לא היה לחכמים לחוש ולגזור היכא דאפשר כיון שראו [כב] שוס מקוס שלא חשו כגון היכא דלא אפשר ומיהו היכא דחזקה מסייעת למיעוטא נראה דחייש ר"מ למיעוטא מדאורייתא [כג] [כד] מדטהר גבי תינוק [ט] ועוד רולה להתיר בפרק כיסוי הדם (חולין דף פו:) לשחוט אותו ואת בנו אחר שחיטת חרש שוטה וקטן [מ] דאף על גב דאין רוב מעשיהן מקולקלין [יד] וא"ת בפרק הזהב (ב"מ דף נה:) גבי חמשה חומשין הן משמע דדמאי הוי מדרבנן אפילו לר"מ דקאמר עשו חיזוק לדבריהם ולמה אינו טבל דאורייתא דסמוך מיעוטו דאין מעשרים לחזקת טבל וי"ל דאין זה חזקה דדלמא כרבי אושעיא [טו] עבדה שהכניסה במוץ (ברכות דף לא.) ועוד דאין להחזיק שוס אדם ברשע בשביל מיעוט שאין מעשרין:

חלב

מסורת הש"ס

א) אבל אמרו סימן ל"ק, ב) ל"ל דטיף, ג) [לקמן כא:], ד) ל"ק מ"ז, ה) ל"ק מ"ז, ו) ל"ל דטיף, ז) היכא דלא ל"ק, ח) כמוך ששה ל"ק, ט) [רות ד], י) טעמא שלא יתן לכהן ל"ק, כ) מדמטהר ל"ק, ל) עי' רש"ל, מ) ע"ש בגמרא וע"ע,

הגהות הב"ח

(א) גמ' ואני איני אומר כן:

רבינו גרשום

אלא מחוורתא כו'. ברובא דלא תלי במעשה. כגון סריס ואיילונית דמעצמן הוו הכי: אבל רובא דתלי במעשה. באחר לא אזלי בתר רובא אלא חיישי למיעוט מאי מעשה בשמא אם עלה עליה זכר אי לא: כפרה. דבת שלש ודאי לכהן: עד כאן דברי ר' ישמעאל. היינו כמו דברי ר' ישמעאל: עז שטינפה בת ששה. חדשים יולדת בתוך שנתה דטינוף הוי בחדש שביעי ומתעברת לסוף שביעי וטרופת [ה"] חדשים ויולדת לסוף שנתה וטינוף פוטר מבכורה: אני לא באתי לידי מדה זו. דאיני יודע אם מטנפת בסוף ששה אם לא: אלא כל שידוע כו' ואם ספק ר' עקיבא מחמיר שהוא נוהג ספק בכל אפילו בת שנתה: ר' ישמעאל סבר טינוף אינו פוטר. ומשום ה"ק ודאי לכהן דלא ילדה עדיין ואפילו אם טינפה קודם לא נפטרה בכך: ר' ישמעאל סבר [אין חוששין לטינוף]. כיון דלא חזינא אין חוששין לטינוף הואיל דבתוך שנתה ילדה דתרתי לא עבדה: והאמר רבא מחוורתא [ר' ישמעאל] כר"מ סבירא ליה דחייש למיעוט. אפילו היכא דליתיה קמן דלא חזינא הכא נמי ניחוש לטינוף אע"ג דלא חזינא: כי חייש לחומרא. לחייבה בבכורה דמיעוט בהמה אין יולדת בתוך שנתה והך נמי אימר לא ילדה ומיחייבה בבכורה. אבל הכא אם חייש למיעוט דטנפר היינו קולא ופטור מן הבכורה: ואני אין אני אומר כן. מפרש הברייתא כגון אמר מר: מאי איכא בין גמריה לסבריה. אלא אמרו היינו גמריה מה שלמד מרבו. סבריה היינו ואני איני אומר כן. ולדברי שניהם משמע דטנוף פוטר: כגון שטינפה בסוף ששה. חדשים שנולדה כשמתחיל חדש השביעי: ואיכא בינייהו דזעירי דאמר. דטינוף ל' יום הוי: לגמריה. שלא נאמר בה יולדת בתוך שנתה משמע שיום ראשון בתחלת שנה שניה יולדת: אית ליה דזעירי. דל' יום שלמים מטנפת ומתעברת ה' חדשים שלמים (שבו) שהוא עבור בהמה דקה נמצא יולדת יום אחד בשנה שניה: לסבריה דאמר. יולדת בתוך שנתה

עין משפט נר מצוה

ז) א מיי' פ"ל מהלכות בכורות הלכה י טוש"ע י"ד סימן שטו סעיף ז:

שיטה מקובצת

א) לו לישמעאל טעית ותיבת לר' נמחק: ב) אלא אמרו סימן: ג) ואני איני אומר כן: ד) לסבריה כגון שטינפה: ה) מה"ד לימא בטינוף: ו) מכאן ולהלן הלכך: ז) תיבות אית ליה דזעירא נמחק: ח) דלא נקט שטינפה בת ששה אית ליה דזעירא ואדרבי ישמעאל: ט) חדשים שלמים ימי: י) הריון והריון בגימטריא: יא) לטהר בדבר: יב) לפנמים דבבהמה צריך: יג) תיבת קא נמחק: יד) בכור שיתן לכהן דאיכא חזקה דממונא דעדיפא: טו) להתעבר הס"ד ותיבות בו מתעברות נמחק: טז) למזבח מטעם רוב ומיהו: יז) למימר דלקולא לא: יח) שלא ליתנו לכהן: יט) דאיכא רוב דמתעברות כשמגיעות: כ) לא אסר מדאורייתא: כא) דאפשר לבדוק אפשר: כב) שיש מקום תיבת שום נמחק: כג) מדאורייתא מדמטהר גבי תינוק ועוד דרצה להתיר: כד) מקולקלין אלמא חייש למעוטא מדאורייתא היכא דאיכא חזקה בהדה דבהמה בחייה בחזקת איסור עומדת ואם תאמר: כה) אושעיא עבד שהכניסה במרן שלה ועוד:

חלב פוטר איכא בינייהו. פסק ר"ת דחלב אינו פוטר דלקמן בפירקין (דף כד.) מסקינן כרשב"ג דאמר בלוקח בהמה מעיקה מעובד כוכבים דפטורה מן הבכורה דלא מרחמא אע"כ ילדה אבל מטעם חלב לחוד לא מיפטרא אי לאו דאיכא ולד בהדה לחזינא דמרחמא ליה ומניקתו ומתוך כך מדקדק ר"ת דהכי הלכתא דחיישינן למיעוטא היכא דאיכא חזקה בהדה כי הכא שהיא בחזקת שלא ילדה ואפילו לא קיימא לן כרבי מאיר דמטהר בההיא דרוב תינוקות מטפחים (נדה דף יח:) מטעם סמוך מיעוטא לחזקה להחמיר מיהא חיישינן ואע"ג דבפ"ק דחולין (דף יא:) משמע דאין הלכה כר"מ אפילו להחמיר דקאמר לר"מ דחיישינן למיעוטא היכי אכיל בשרא משמע דאין הלכה כן דלא קאמר היכי אכלינן בשרא מכל מקום היכא דחזקה מסייעתו חיישינן והכא איכא חזקה דהעמד בהמה בחזקת שלא ילדה וסמוך מיעוטא דחולבות ואע"פ שאינן יולדות לחזקה והא דאמרינן פ"ק דחולין (דף ג:) דרוב מגוין אצל שחיטה מומחין הן ולא אמרינן סמוך מיעוטא דאין מומחין לחזקה דבהמה בחזקת איסור עומדת עד שלא נשחטה ההוא רובא מצוי הוא ושכיח טובא כעין שמצינו בריש גיטין (דף ב:) ואפילו לר"מ דחיישינן למיעוט' סתם ספרי דדייני מגמר גמירי והמיעוט לא שכיח ולא חיישינן ליה ר"מ כדאמרינן בריש בנות כותים (נדה דף נב.) וכן י"ל בההיא דיבמות (דף קכא:) דמיסם שאין לה סוף דליעבד אשתו מותרת ולא אמרינן סמוך מיעוטא דנמלטים לחזקת אשת איש [1] ומה שהחמירו שם לכתחלה משום חומרא דאשת איש וגוסס נמי לא אזלינן ביה בתר רובא להעיד עליו להשיא את אשתו [2] וגם באתרא דרובא מסבלי והדר מקדשי ומיעוטא מקדשי והדר מסבלי דאיכא רובא וחזקה להתירא חיישינן למיעוטא להחמיר לפי גירסת רבינו חננאל בקדושין בפרק שני (דף נ:) ויש לתמוה אהא דפריך הכא לר' יהושע דאמר חלב אינו פוטר מהא דא"ר יהושע ביבמות (דף קיט.) יצתה מליאה אינה חוששת כדמפרש דלא חיים למיעוטא דזכריס ודוחק מתוך כך לומר איפוך ומאי [3] קשה בההיא דיבמות ליכא חזקה בהדי מיעוטא אבל בהדי מיעוטא דחולבות איכא חזקה ולפיכך חיים ועל כרחין מתניתין דהתם נמי מוכחא דיש חילוק דריש דלא תנשא ולא תתייבם כו' מפרש התם מטעם סמוך מיעוט לחזקה ולא פליג עליה ר' יהושע דאין לומר דפליג בסיפא וה"ה בריש דאדרבה הוה ליה לאשמועינן דפליג בריש ואע"ג דאיכא חזקה וכ"ש בסיפא וי"ל [4] כיון דמשכח בריית איפכא לא חש מלתרץ מיהו תימה דלמאי דמפיק ן כ"ש דתקשי לן דכאן מ"ר יהושע חלב פוטר אלמא לא חיים למיעוטא ואע"ג דאיכא חזקה בהדה ובההיא דיבמות משמע דלא פליג ר' יהושע אלא בסיפא אבל בריש אלא דאיכא מודה ואי הוה אמרינן דלא חשיב מיעוטא דאיכא חזקה בהדה מה שהיא בחזקת שלא ילדה שאדרבה העמד ולד בחזקת שאינו קדוש בבכורה [5] שהוא חולין במעי אמו אז הוה אתי שפיר וגם הא דלריך לומר איפוך אבל קשה דא"כ ר"ש בן גמליאל דסבר חלב אינו פוטר אלמא חיים למיעוטא ואע"ג דליכא חזקה בהדה ובריש כל הלמים דלא חיים למיעוטא דזכריס ודוחק מתוך כך לומר איפוך ומאי [6] קשה בההיא דיבמות ליכא חזקה בהדי מיעוטא אבל בהדי מיעוטא דחולבות איכא חזקה ולפיכך חיים ועל כרחין מתניתין דהתם נמי מוכחא דיש חילוק דריש דלא תנשא ולא תתייבם כו' מפרש התם מטעם סמוך מיעוט לחזקה ולא פליג עליה ר' יהושע דאין לומר דפליג בסיפא וה"ה בריש דאדרבה הוה ליה לאשמועינן דפליג בריש ואע"ג דאיכא חזקה וכ"ש בסיפא וי"ל [7] כיון דמשכח בריית איפכא לא חש מלתרץ מיהו תימה דלמאי דמפיק ן כ"ש דתקשי לן דכאן מ"ר יהושע חלב פוטר אלמא לא חיים למיעוטא ואע"ג דאיכא חזקה בהדה ובההיא דיבמות משמע דלא פליג ר' יהושע אלא בסיפא אבל בריש אלא דאיכא מודה ואי הוה אמרינן דלא חשיב מיעוטא דאיכא חזקה בהדה מה שהיא בחזקת שלא ילדה שאדרבה העמד ולד בחזקת שאינו קדוש בבכורה [8] שהוא חולין במעי אמו אז הוה אתי שפיר וגם הא דלריך לומר איפוך אבל קשה דא"כ ר"ש בן גמליאל דסבר חלב אינו פוטר אלמא חיים למיעוטא ואע"ג דליכא חזקה בהדה ובריש כל הלמים דלא חיים למיעוטא דזכריס ודוחק מתוך כך לומר איפוך ומאי [9] קשה בההיא דיבמות ליכא חזקה בהדי מיעוטא אבל בהדי מיעוטא דחולבות איכא חזקה ולפיכך חיים ועל כרחין מתניתין דהתם נמי מוכחא דיש חילוק דריש דלא תנשא ולא תתייבם כו' מפרש התם מטעם סמוך מיעוט לחזקה ולא פליג עליה ר' יהושע דאין לומר דפליג בסיפא וה"ה בריש דאדרבה הוה ליה לאשמועינן דפליג בריש ואע"ג דאיכא חזקה וכ"ש בסיפא וי"ל [10] כיון דמשכח בריית איפכא לא חש מלתרץ מיהו תימה דלמאי דמפיק ן כ"ש דתקשי לן דכאן מ"ר יהושע חלב פוטר אלמא לא חיים למיעוטא ואע"ג דאיכא חזקה בהדה ובההיא דיבמות משמע דלא פליג ר' יהושע אלא בסיפא אבל בריש אלא דאיכא מודה ואי הוה אמרינן דלא חשיב מיעוטא דאיכא חזקה בהדה מה שהיא בחזקת שלא ילדה שאדרבה העמד ולד בחזקת שאינו קדוש בבכורה [11] שהוא חולין במעי אמו אז הוה אתי שפיר וגם הא דלריך לומר איפוך אבל קשה דא"כ ר"ש בן גמליאל דסבר חלב אינו פוטר אלמא חיים למיעוטא ואע"ג דליכא חזקה בהדה ובריש כל הלמים דלא חיים למיעוטא דזכריס ודוחק מתוך כך לומר איפוך ומאי [12] קשה בההיא דיבמות ליכא חזקה בהדי מיעוטא אבל בהדי מיעוטא דחולבות איכא חזקה ולפיכך חיים ועל כרחין מתניתין דהתם נמי מוכחא דיש חילוק דריש דלא תנשא ולא תתייבם כו' מפרש התם מטעם סמוך מיעוט לחזקה ולא פליג עליה ר' יהושע דאין לומר דפליג בסיפא וה"ה בריש דאדרבה הוה ליה לאשמועינן דפליג בריש ואע"ג דאיכא חזקה וכ"ש בסיפא וי"ל [13] כיון דמשכח בריית איפכא לא חש מלתרץ מיהו תימה דלמאי דמפיק ן כ"ש דתקשי לן דכאן מ"ר יהושע חלב פוטר אלמא לא חיים למיעוטא ואע"ג דאיכא חזקה בהדה ובההיא דיבמות משמע דלא פליג ר' יהושע אלא בסיפא אבל בריש אלא דאיכא מודה ואי הוה אמרינן דלא חשיב מיעוטא דאיכא חזקה בהדה מה שהיא בחזקת שלא ילדה שאדרבה העמד ולד בחזקת שאינו קדוש בבכורה [14] שהוא חולין במעי אמו אז הוה אתי שפיר וגם הא דלריך לומר איפוך אבל קשה דא"כ ר"ש בן גמליאל דסבר חלב אינו פוטר אלמא חיים למיעוטא ואע"ג דליכא חזקה בהדה ובריש כל הלמים דלא חיים למיעוטא דזכריס ודוחק מתוך כך לומר איפוך ומאי [15] קשה בההיא דיבמות ליכא חזקה בהדי מיעוטא אבל בהדי מיעוטא דחולבות איכא חזקה ולפיכך חיים ועל כרחין מתניתין דהתם נמי מוכחא דיש חילוק דריש דלא תנשא ולא תתייבם כו' מפרש התם מטעם סמוך מיעוט לחזקה ולא פליג עליה ר' יהושע דאין לומר דפליג בסיפא וה"ה בריש דאדרבה הוה ליה לאשמועינן דפליג בריש ואע"ג דאיכא חזקה וכ"ש בסיפא וי"ל [16] כיון דמשכח בריית איפכא לא חש מלתרץ מיהו תימה דלמאי דמפיק ן כ"ש דתקשי לן דכאן מ"ר יהושע חלב פוטר אלמא לא חיים למיעוטא ואע"ג דאיכא חזקה בהדה ובההיא דיבמות משמע דלא פליג ר' יהושע אלא בסיפא אבל בריש אלא דאיכא מודה ואי הוה אמרינן דלא חשיב מיעוטא דאיכא חזקה בהדה מה שהיא בחזקת שלא ילדה שאדרבה העמד ולד בחזקת שאינו קדוש בבכורה [17] שהוא חולין במעי אמו אז הוה אתי שפיר וגם הא דלריך לומר איפוך אבל קשה דא"כ ר"ש בן גמליאל דסבר חלב אינו פוטר אלמא חיים למיעוטא ואע"ג דליכא חזקה בהדה ובריש כל הלמים דלא חיים למיעוטא דזכריס ודוחק מתוך כך לומר איפוך ומאי [18] קשה בההיא דיבמות ליכא חזקה בהדי מיעוטא אבל בהדי מיעוטא דחולבות איכא חזקה ולפיכך חיים ועל כרחין מתניתין דהתם נמי מוכחא דיש חילוק דריש דלא תנשא ולא תתייבם כו' מפרש התם מטעם סמוך מיעוט לחזקה ולא פליג עליה ר' יהושע דאין לומר דפליג בסיפא וה"ה בריש דאדרבה הוה ליה לאשמועינן דפליג בריש ואע"ג דאיכא חזקה וכ"ש בסיפא וי"ל [19] כיון דמשכח בריית איפכא לא חש מלתרץ מיהו תימה דלמאי דמפיק ן כ"ש דתקשי לן דכאן מ"ר יהושע חלב פוטר אלמא לא חיים למיעוטא ואע"ג דאיכא חזקה בהדה ובההיא דיבמות משמע דלא פליג ר' יהושע אלא בסיפא אבל בריש אלא דאיכא מודה ואי הוה אמרינן דלא חשיב מיעוטא דאיכא חזקה בהדה מה שהיא בחזקת שלא ילדה שאדרבה העמד ולד בחזקת שאינו קדוש בבכורה [20] שהוא חולין במעי אמו אז הוה אתי שפיר וגם הא דלריך לומר איפוך אבל קשה דא"כ ר"ש בן גמליאל דסבר חלב אינו פוטר אלמא חיים למיעוטא ואע"ג דליכא חזקה בהדה ובריש כל הלמים דלא חיים למיעוטא דזכריס ודוחק מתוך כך לומר איפוך ומאי [21] קשה בההיא דיבמות ליכא חזקה בהדי מיעוטא אבל בהדי מיעוטא דחולבות איכא חזקה ולפיכך חיים ועל כרחין מתניתין דהתם נמי מוכחא דיש חילוק דריש דלא תנשא ולא תתייבם כו' מפרש התם מטעם סמוך מיעוט לחזקה ולא פליג עליה ר' יהושע דאין לומר דפליג בסיפא וה"ה בריש דאדרבה הוה ליה לאשמועינן דפליג בריש ואע"ג דאיכא חזקה וכ"ש בסיפא וי"ל [22] כיון דמשכח בריית איפכא לא חש מלתרץ מיהו תימה דלמאי דמפיק ן כ"ש דתקשי לן דכאן מ"ר יהושע חלב פוטר אלמא לא חיים למיעוטא ואע"ג דאיכא חזקה בהדה ובההיא דיבמות משמע דלא פליג ר' יהושע אלא בסיפא אבל בריש אלא דאיכא מודה ואי הוה אמרינן דלא חשיב מיעוטא דאיכא חזקה בהדה מה שהיא בחזקת שלא ילדה שאדרבה העמד ולד בחזקת שאינו קדוש בבכורה [23] שהוא חולין במעי אמו אז הוה אתי שפיר וגם הא דלריך לומר איפוך אבל קשה דא"כ ר"ש בן גמליאל דסבר חלב אינו פוטר אלמא חיים למיעוטא ואע"ג דליכא חזקה בהדה ובריש כל הלמים דלא חיים למיעוטא דזכריס ודוחק מתוך כך לומר איפוך ומאי [24] קשה בההיא דיבמות ליכא חזקה בהדי מיעוטא אבל בהדי מיעוטא דחולבות איכא חזקה ולפיכך חיים ועל כרחין מתניתין דהתם נמי מוכחא דיש חילוק דריש דלא תנשא ולא תתייבם כו' מפרש התם מטעם סמוך מיעוט לחזקה ולא פליג עליה ר' יהושע דאין לומר דפליג בסיפא וה"ה בריש דאדרבה הוה ליה לאשמועינן דפליג בריש ואע"ג דאיכא חזקה וכ"ש בסיפא וי"ל [25] כיון דמשכח בריית איפכא לא חש מלתרץ מיהו תימה דלמאי דמפיק ן כ"ש דתקשי לן דכאן מ"ר יהושע חלב פוטר אלמא לא חיים למיעוטא ואע"ג דאיכא חזקה בהדה ובההיא דיבמות משמע דלא פליג ר' יהושע אלא בסיפא אבל בריש אלא דאיכא מודה ואי הוה אמרינן דלא חשיב מיעוטא דאיכא חזקה בהדה מה שהיא בחזקת שלא ילדה שאדרבה העמד ולד בחזקת שאינו קדוש בבכורה [26] שהוא חולין במעי אמו אז הוה אתי שפיר וגם הא דלריך לומר איפוך אבל קשה דא"כ ר"ש בן גמליאל דסבר חלב אינו פוטר אלמא חיים למיעוטא ואע"ג דליכא חזקה בהדה ובריש כל הלמים דלא חיים למיעוטא דזכריס ודוחק מתוך כך לומר איפוך ומאי [27] קשה בההיא דיבמות ליכא חזקה בהדי מיעוטא אבל בהדי מיעוטא דחולבות איכא חזקה ולפיכך חיים ועל כרחין מתניתין דהתם נמי מוכחא דיש חילוק דריש דלא תנשא ולא תתייבם כו' מפרש התם מטעם סמוך מיעוט לחזקה ולא פליג עליה ר' יהושע דאין לומר דפליג בסיפא וה"ה בריש דאדרבה הוה ליה לאשמועינן דפליג בריש ואע"ג דאיכא חזקה וכ"ש בסיפא וי"ל [28] כיון דמשכח בריית איפכא לא חש מלתרץ מיהו תימה דלמאי דמפיק ן כ"ש דתקשי לן דכאן מ"ר יהושע חלב פוטר אלמא לא חיים למיעוטא ואע"ג דאיכא חזקה בהדה ובההיא דיבמות משמע דלא פליג ר' יהושע אלא בסיפא אבל בריש אלא דאיכא מודה ואי הוה אמרינן דלא חשיב מיעוטא דאיכא חזקה בהדה מה שהיא בחזקת שלא ילדה שאדרבה העמד ולד בחזקת שאינו קדוש בבכורה [29] שהוא חולין במעי אמו אז הוה אתי שפיר וגם הא דלריך לומר איפוך אבל קשה דא"כ ר"ש בן גמליאל דסבר חלב אינו פוטר אלמא חיים למיעוטא ואע"ג דליכא חזקה בהדה ובריש כל הלמים דלא חיים למיעוטא דזכריס ודוחק מתוך כך לומר איפוך ומאי [30] קשה בההיא דיבמות ליכא חזקה בהדי מיעוטא אבל בהדי מיעוטא דחולבות איכא חזקה ולפיכך חיים ועל כרחין מתניתין דהתם נמי מוכחא דיש חילוק דריש דלא תנשא ולא תתייבם כו' מפרש התם מטעם סמוך מיעוט לחזקה ולא פליג עליה ר' יהושע דאין לומר דפליג בסיפא וה"ה בריש דאדרבה הוה ליה לאשמועינן דפליג בריש ואע"ג דאיכא חזקה וכ"ש בסיפא וי"ל [31] כיון דמשכח בריית איפכא לא חש מלתרץ מיהו תימה דלמאי דמפיק ן כ"ש דתקשי לן דכאן מ"ר יהושע חלב פוטר אלמא לא חיים למיעוטא ואע"ג דאיכא חזקה בהדה ובההיא דיבמות משמע דלא פליג ר' יהושע אלא בסיפא אבל בריש אלא דאיכא מודה ואי הוה אמרינן דלא חשיב מיעוטא דאיכא חזקה בהדה מה שהיא בחזקת שלא ילדה שאדרבה העמד ולד בחזקת שאינו קדוש בבכורה [32] שהוא חולין במעי אמו אז הוה אתי שפיר וגם הא דלריך לומר איפוך אבל קשה דא"כ ר"ש בן גמליאל דסבר חלב אינו פוטר אלמא חיים למיעוטא ואע"ג דליכא חזקה בהדה ובריש כל הלמים דלא חיים למיעוטא דזכריס ודוחק מתוך כך לומר איפוך ומאי [33] קשה בההיא דיבמות ליכא חזקה בהדי מיעוטא אבל בהדי מיעוטא דחולבות איכא חזקה ולפיכך חיים ועל כרחין מתניתין דהתם נמי מוכחא דיש חילוק דריש דלא תנשא ולא תתייבם כו' מפרש התם מטעם סמוך מיעוט לחזקה ולא פליג עליה ר' יהושע דאין לומר דפליג בסיפא וה"ה בריש דאדרבה הוה ליה לאשמועינן דפליג בריש ואע"ג דאיכא חזקה וכ"ש בסיפא וי"ל [34] כיון דמשכח בריית איפכא לא חש מלתרץ מיהו תימה דלמאי דמפיק ן כ"ש דתקשי לן דכאן מ"ר יהושע חלב פוטר אלמא לא חיים למיעוטא ואע"ג דאיכא חזקה בהדה ובההיא דיבמות משמע דלא פליג ר' יהושע אלא בסיפא אבל בריש אלא דאיכא מודה ואי הוה אמרינן דלא חשיב מיעוטא דאיכא חזקה בהדה מה שהיא בחזקת שלא ילדה שאדרבה העמד ולד בחזקת שאינו קדוש בבכורה [35] שהוא חולין במעי אמו אז הוה אתי שפיר וגם הא דלריך לומר איפוך אבל קשה דא"כ ר"ש בן גמליאל דסבר חלב אינו פוטר אלמא חיים למיעוטא ואע"ג דליכא חזקה בהדה ובריש כל הלמים דלא חיים למיעוטא דזכריס ודוחק מתוך כך לומר איפוך ומאי [36] קשה בההיא דיבמות ליכא חזקה בהדי מיעוטא אבל בהדי מיעוטא דחולבות איכא חזקה ולפיכך חיים ועל כרחין מתניתין דהתם נמי מוכחא דיש חילוק דריש דלא תנשא ולא תתייבם כו' מפרש התם מטעם סמוך מיעוט לחזקה ולא פליג עליה ר' יהושע דאין לומר דפליג בסיפא וה"ה בריש דאדרבה הוה ליה לאשמועינן דפליג בריש ואע"ג דאיכא חזקה וכ"ש בסיפא וי"ל [37] כיון דמשכח בריית איפכא לא חש מלתרץ מיהו תימה דלמאי דמפיק ן כ"ש דתקשי לן דכאן מ"ר יהושע חלב פוטר אלמא לא חיים למיעוטא ואע"ג דאיכא חזקה בהדה ובההיא דיבמות משמע דלא פליג ר' יהושע אלא בסיפא אבל בריש אלא דאיכא מודה ואי הוה אמרינן דלא חשיב מיעוטא דאיכא חזקה בהדה מה שהיא בחזקת שלא ילדה שאדרבה העמד ולד בחזקת שאינו קדוש בבכורה [38] שהוא חולין במעי אמו אז הוה אתי שפיר וגם הא דלריך לומר איפוך אבל קשה דא"כ ר"ש בן גמליאל דסבר חלב אינו פוטר אלמא חיים למיעוטא ואע"ג דליכא חזקה בהדה ובריש כל הלמים דלא חיים למיעוטא דזכריס ודוחק מתוך כך לומר איפוך ומאי [39] קשה בההיא דיבמות ליכא חזקה בהדי מיעוטא אבל בהדי מיעוטא דחולבות איכא חזקה ולפיכך חיים ועל כרחין מתניתין דהתם נמי מוכחא דיש חילוק דריש דלא תנשא ולא תתייבם כו' מפרש התם מטעם סמוך מיעוט לחזקה ולא פליג עליה ר' יהושע דאין לומר דפליג בסיפא וה"ה בריש דאדרבה הוה ליה לאשמועינן דפליג בריש ואע"ג דאיכא חזקה וכ"ש בסיפא וי"ל [40] כיון דמשכח בריית איפכא לא חש מלתרץ מיהו תימה דלמאי דמפיק ן כ"ש דתקשי לן דכאן מ"ר יהושע חלב פוטר אלמא לא חיים למיעוטא ואע"ג דאיכא חזקה בהדה ובההיא דיבמות משמע דלא פליג ר' יהושע אלא בסיפא אבל בריש אלא דאיכא מודה ואי הוה אמרינן דלא חשיב מיעוטא דאיכא חזקה בהדה מה שהיא בחזקת שלא ילדה שאדרבה העמד ולד בחזקת שאינו קדוש בבכורה [41] שהוא חולין במעי אמו אז הוה אתי שפיר וגם הא דלריך לומר איפוך אבל קשה דא"כ ר"ש בן גמליאל דסבר חלב אינו פוטר אלמא חיים למיעוטא ואע"ג דליכא חזקה בהדה ובריש כל הלמים דלא חיים למיעוטא דזכריס ודוחק מתוך כך לומר איפוך ומאי [42] קשה בההיא דיבמות ליכא חזקה בהדי מיעוטא אבל בהדי מיעוטא דחולבות איכא חזקה ולפיכך חיים ועל כרחין מתניתין דהתם נמי מוכחא דיש חילוק דריש דלא תנשא ולא תתייבם כו' מפרש התם מטעם סמוך מיעוט לחזקה ולא פליג עליה ר' יהושע דאין לומר דפליג בסיפא וה"ה בריש דאדרבה הוה ליה לאשמועינן דפליג בריש ואע"ג דאיכא חזקה וכ"ש בסיפא וי"ל [43] כיון דמשכח בריית איפכא לא חש מלתרץ מיהו תימה דלמאי דמפיק ן כ"ש דתקשי לן דכאן מ"ר יהושע חלב פוטר אלמא לא חיים למיעוטא ואע"ג דאיכא חזקה בהדה ובההיא דיבמות משמע דלא פליג ר' יהושע אלא בסיפא אבל בריש אלא דאיכא מודה ואי הוה אמרינן דלא חשיב מיעוטא דאיכא חזקה בהדה מה שהיא בחזקת שלא ילדה שאדרבה העמד ולד בחזקת שאינו קדוש בבכורה [44] שהוא חולין במעי אמו אז הוה אתי שפיר וגם הא דלריך לומר איפוך אבל קשה דא"כ ר"ש בן גמליאל דסבר חלב אינו פוטר אלמא חיים למיעוטא ואע"ג דליכא חזקה בהדה ובריש כל הלמים דלא חיים למיעוטא דזכריס ודוחק מתוך כך לומר איפוך ומאי [45] קשה בההיא דיבמות ליכא חזקה בהדי מיעוטא אבל בהדי מיעוטא דחולבות איכא חזקה ולפיכך חיים ועל כרחין מתניתין דהתם נמי מוכחא דיש חילוק דריש דלא תנשא ולא תתייבם כו' מפרש התם מטעם סמוך מיעוט לחזקה ולא פליג עליה ר' יהושע דאין לומר דפליג בסיפא וה"ה בריש דאדרבה הוה ליה לאשמועינן דפליג בריש ואע"ג דאיכא חזקה וכ"ש בסיפא וי"ל [46] כיון דמשכח בריית איפכא לא חש מלתרץ מיהו תימה דלמאי דמפיק ן כ"ש דתקשי לן דכאן מ"ר יהושע חלב פוטר אלמא לא חיים למיעוטא ואע"ג דאיכא חזקה בהדה ובההיא דיבמות משמע דלא פליג ר' יהושע אלא בסיפא אבל בריש אלא דאיכא מודה ואי הוה אמרינן דלא חשיב מיעוטא דאיכא חזקה בהדה מה שהיא בחזקת שלא ילדה שאדרבה העמד ולד בחזקת שאינו קדוש בבכורה [47] שהוא חולין במעי אמו אז הוה אתי שפיר וגם הא דלריך לומר איפוך אבל קשה דא"כ ר"ש בן גמליאל דסבר חלב אינו פוטר אלמא חיים למיעוטא ואע"ג דליכא חזקה בהדה ובריש כל הלמים דלא חיים למיעוטא דזכריס ודוחק מתוך כך לומר איפוך ומאי [48] קשה בההיא דיבמות ליכא חזקה בהדי מיעוטא אבל בהדי מיעוטא דחולבות איכא חזקה ולפיכך חיים ועל כרחין מתניתין דהתם נמי מוכחא דיש חילוק דריש דלא תנשא ולא תתייבם כו' מפרש התם מטעם סמוך מיעוט לחזקה ולא פליג עליה ר' יהושע דאין לומר דפליג בסיפא וה"ה בריש דאדרבה הוה ליה לאשמועינן דפליג בריש ואע"ג דאיכא חזקה וכ"ש בסיפא וי"ל [49] כיון דמשכח בריית איפכא לא חש מלתרץ מיהו תימה דלמאי דמפיק ן כ"ש דתקשי לן דכאן מ"ר יהושע חלב פוטר אלמא לא חיים למיעוטא ואע"ג דאיכא חזקה בהדה ובההיא דיבמות משמע דלא פליג ר' יהושע אלא בסיפא אבל בריש אלא דאיכא מודה ואי הוה אמרינן דלא חשיב מיעוטא דאיכא חזקה בהדה מה שהיא בחזקת שלא ילדה שאדרבה העמד ולד בחזקת שאינו קדוש בבכורה [50] שהוא חולין במעי אמו אז הוה אתי שפיר וגם הא דלריך לומר איפוך אבל קשה דא"כ ר"ש בן גמליאל דסבר חלב אינו פוטר אלמא חיים למיעוטא ואע"ג דליכא חזקה בהדה ובריש כל הלמים דלא חיים למיעוטא דזכריס ודוחק מתוך כך לומר איפוך ומאי [51] קשה בההיא דיבמות ליכא חזקה בהדי מיעוטא אבל בהדי מיעוטא דחולבות איכא חזקה ולפיכך חיים ועל כרחין מתניתין דהתם נמי מוכחא דיש חילוק דריש דלא תנשא ולא תתייבם כו' מפרש התם מטעם סמוך מיעוט לחזקה ולא פליג עליה ר' יהושע דאין לומר דפליג בסיפא וה"ה בריש דאדרבה הוה ליה לאשמועינן דפליג בריש ואע"ג דאיכא חזקה וכ"ש בסיפא וי"ל [52] כיון דמשכח בריית איפכא לא חש מלתרץ מיהו תימה דלמאי דמפיק ן כ"ש דתקשי לן דכאן מ"ר יהושע חלב פוטר אלמא לא חיים למיעוטא ואע"ג דאיכא חזקה בהדה ובההיא דיבמות משמע דלא פליג ר' יהושע אלא בסיפא אבל בריש אלא דאיכא מודה ואי הוה אמרינן דלא חשיב מיעוטא דאיכא חזקה בהדה מה שהיא בחזקת שלא ילדה שאדרבה העמד ולד בחזקת שאינו קדוש בבכורה [53] שהוא חולין במעי אמו אז הוה אתי שפיר וגם הא דלריך לומר איפוך אבל קשה דא"כ ר"ש בן גמליאל דסבר חלב אינו פוטר אלמא חיים למיעוטא ואע"ג דליכא חזקה בהדה ובריש כל הלמים דלא חיים למיעוטא דזכריס ודוחק מתוך כך לומר איפוך ומאי [54] קשה בההיא דיבמות ליכא חזקה בהדי מיעוטא אבל בהדי מיעוטא דחולבות איכא חזקה ולפיכך חיים ועל כרחין מתניתין דהתם נמי מוכחא דיש חילוק דריש דלא תנשא ולא תתייבם כו' מפרש התם מטעם סמוך מיעוט לחזקה ולא פליג עליה ר' יהושע דאין לומר דפליג בסיפא וה"ה בריש דאדרבה הוה ליה לאשמועינן דפליג בריש ואע"ג דאיכא חזקה וכ"ש בסיפא וי"ל [55] כיון דמשכח בריית איפכא לא חש מלתרץ מיהו תימה דלמאי דמפיק ן כ"ש דתקשי לן דכאן מ"ר יהושע חלב פוטר אלמא לא חיים למיעוטא ואע"ג דאיכא חזקה בהדה ובההיא דיבמות משמע דלא פליג ר' יהושע אלא בסיפא אבל בריש אלא דאיכא מודה ואי הוה אמרינן דלא חשיב מיעוטא דאיכא חזקה בהדה מה שהיא בחזקת שלא ילדה שאדרבה העמד ולד בחזקת שאינו קדוש בבכורה [56] שהוא חולין במעי אמו אז הוה אתי שפיר וגם הא דלריך לומר איפוך אבל קשה דא"כ ר"ש בן גמליאל דסבר חלב אינו פוטר אלמא חיים למיעוטא ואע"ג דליכא חזקה בהדה ובריש כל הלמים דלא חיים למיעוטא דזכריס ודוחק מתוך כך לומר איפוך ומאי [57] קשה בההיא דיבמות ליכא חזקה בהדי מיעוטא אבל בהדי מיעוטא דחולבות איכא חזקה ולפיכך חיים ועל כרחין מתניתין דהתם נמי מוכחא דיש חילוק דריש דלא תנשא ולא תתייבם כו' מפרש התם מטעם סמוך מיעוט לחזקה ולא פליג עליה ר' יהושע דאין לומר דפליג בסיפא וה"ה בריש דאדרבה הוה ליה לאשמועינן דפליג בריש ואע"ג דאיכא חזקה וכ"ש בסיפא וי"ל [58] כיון דמשכח בריית איפכא לא חש מלתרץ מיהו תימה דלמאי דמפיק ן כ"ש דתקשי לן דכאן מ"ר יהושע חלב פוטר אלמא לא חיים למיעוטא ואע"ג דאיכא חזקה בהדה ובההיא דיבמות משמע דלא פליג ר' יהושע אלא בסיפא אבל בריש אלא דאיכא מודה ואי הוה אמרינן דלא חשיב מיעוטא דאיכא חזקה בהדה מה שהיא בחזקת שלא ילדה שאדרבה העמד ולד בחזקת שאינו קדוש בבכורה [59] שהוא חולין במעי אמו אז הוה אתי שפיר וגם הא דלריך לומר איפוך אבל קשה דא"כ ר"ש בן גמליאל דסבר חלב אינו פוטר אלמא חיים למיעוטא ואע"ג דליכא חזקה בהדה ובריש כל הלמים דלא חיים למיעוטא דזכריס ודוחק מתוך כך לומר איפוך ומאי [60] קשה בההיא דיבמות ליכא חזקה בהדי מיעוטא אבל בהדי מיעוטא דחולבות איכא חזקה ולפיכך חיים ועל כרחין מתניתין דהתם נמי מוכחא דיש חילוק דריש דלא תנשא ולא תתייבם כו' מפרש התם מטעם סמוך מיעוט לחזקה ולא פליג עליה ר' יהושע דאין לומר דפליג בסיפא וה"ה בריש דאדרבה הוה ליה לאשמועינן דפליג בריש ואע"ג דאיכא חזקה וכ"ש בסיפא וי"ל [61] כיון דמשכח בריית איפכא לא חש מלתרץ מיהו תימה דלמאי דמפיק ן כ"ש דתקשי לן דכאן מ"ר יהושע חלב פוטר אלמא לא חיים למיעוטא ואע"ג דאיכא חזקה בהדה ובההיא דיבמות משמע דלא פליג ר' יהושע אלא בסיפא אבל בריש אלא דאיכא מודה ואי הוה אמרינן דלא חשיב מיעוטא דאיכא חזקה בהדה מה שהיא בחזקת שלא ילדה שאדרבה העמד ולד בחזקת שאינו קדוש בבכורה [62] שהוא חולין במעי אמו אז הוה אתי שפיר וגם הא דלריך לומר איפוך אבל קשה דא"כ ר"ש בן גמליאל דסבר חלב אינו פוטר אלמא חיים למיעוטא ואע"ג דליכא חזקה בהדה ובריש כל הלמים דלא חיים למיעוטא דזכריס ודוחק מתוך כך לומר איפוך ומאי [63] קשה בההיא דיבמות ליכא חזקה בהדי מיעוטא אבל בהדי מיעוטא דחולבות איכא חזקה ולפיכך חיים ועל כרחין מתניתין דהתם נמי מוכחא דיש חילוק דריש דלא תנשא ולא תתייבם כו' מפרש התם מטעם סמוך מיעוט לחזקה ולא פליג עליה ר' יהושע דאין לומר דפליג בסיפא וה"ה בריש דאדרבה הוה ליה לאשמועינן דפליג בריש ואע"ג דאיכא חזקה וכ"ש בסיפא וי"ל [64] כיון דמשכח בריית איפכא לא חש מלתרץ מיהו תימה דלמאי דמפיק ן כ"ש דתקשי לן דכאן מ"ר יהושע חלב פוטר אלמא לא חיים למיעוטא ואע"ג דאיכא חזקה בהדה ובההיא דיבמות משמע דלא פליג ר' יהושע אלא בסיפא אבל בריש אלא דאיכא מודה ואי הוה אמרינן דלא חשיב מיעוטא דאיכא חזקה בהדה מה שהיא בחזקת שלא ילדה שאדרבה העמד ולד בחזקת שאינו קדוש בבכורה [65] שהוא חולין במעי אמו אז הוה אתי שפיר וגם הא דלריך לומר איפוך אבל קשה דא"כ ר"ש בן גמליאל דסבר חלב אינו פוטר אלמא חיים למיעוטא ואע"ג דליכא חזקה בהדה ובריש כל הלמים דלא חיים למיעוטא דזכריס ודוחק מתוך כך לומר איפוך ומאי [66] קשה בההיא דיבמות ליכא חזקה בהדי מיעוטא אבל בהדי מיעוטא דחולבות איכא חזקה ולפיכך חיים ועל כרחין מתניתין דהתם נמי מוכחא דיש חילוק דריש דלא תנשא ולא תתייבם כו' מפרש התם מטעם סמוך מיעוט לחזקה ולא פליג עליה ר' יהושע דאין לומר דפליג בסיפא וה"ה בריש דאדרבה הוה ליה לאשמועינן דפליג בריש ואע"ג דאיכא חזקה וכ"ש בסיפא וי"ל [67] כיון דמשכח בריית איפכא לא חש מלתרץ מיהו תימה דלמאי דמפיק ן כ"ש דתקשי לן דכאן מ"ר יהושע חלב פוטר אלמא לא חיים למיעוטא ואע"ג דאיכא חזקה בהדה ובההיא דיבמות משמע דלא פליג ר' יהושע אלא בסיפא אבל בריש אלא דאיכא מודה ואי הוה אמרינן דלא חשיב מיעוטא דאיכא חזקה בהדה מה שהיא בחזקת שלא ילדה שאדרבה העמד ולד בחזקת שאינו קדוש בבכורה [68] שהוא חולין במעי אמו אז הוה אתי שפיר וגם הא דלריך לומר איפוך אבל קשה דא"כ ר"ש בן גמליאל דסבר חלב אינו פוטר אלמא חיים למיעוטא ואע"ג דליכא חזקה בהדה ובריש כל הלמים דלא חיים למיעוטא דזכריס ודוחק מתוך כך לומר איפוך ומאי [69] קשה בההיא דיבמות ליכא חזקה בהדי מיעוטא אבל בהדי מיעוטא דחולבות איכא חזקה ולפיכך חיים ועל כרחין מתניתין דהתם נמי מוכחא דיש חילוק דריש דלא תנשא ולא תתייבם כו' מפרש התם מטעם סמוך מיעוט לחזקה ולא פליג עליה ר' יהושע דאין לומר דפליג בסיפא וה"ה בריש דאדרבה הוה ליה לאשמועינן דפליג בריש ואע"ג דאיכא חזקה וכ"ש בסיפא וי"ל [70] כיון דמשכח בריית איפכא לא חש מלתרץ מיהו תימה דלמאי דמפיק ן כ"ש דתקשי לן דכאן מ"ר יהושע חלב פוטר אלמא לא חיים למיעוטא ואע"ג דאיכא חזקה בהדה ובההיא דיבמות משמע דלא פליג ר' יהושע אלא בסיפא אבל בריש אלא דאיכא מודה ואי הוה אמרינן דלא חשיב מיעוטא דאיכא חזקה בהדה מה שהי

לימא קסבר מטנפת אינה חוזרת ויולדת בתוך שנתה אם תימצי לומר מטנפת חוזרת ויולדת בתוך שנתה יולדת ודאי אינה חוזרת ויולדת בתוך שנתה: אמר רבי שמעון אני ראיתי גדייה כו': מאי איכא בין תנא קמא לרבי שמעון [ג] איכא בינייהו דזעירי [ד] תנא קמא אית ליה דזעירי ור' שמעון לית ליה דזעירי ואיבעית אימא דכולי עלמא אית להו דזעירי והכא ביולדת למקוטעין קא מיפלגי [ה] לתנא קמא אינה יולדת למקוטעין לרבי שמעון יולדת ואיבעית אימא דכולי עלמא אינה יולדת למקוטעין והכא במקצת היום ככולו קמיפלגי לתנא קמא לא אמרינן מקצת היום ככולו לרבי שמעון אמרי' [ו] מקצת היום ככולו ואב"א דכ"ע אמרינן מקצת היום ככולו והכא במחוסר זמן נכנס לדיר להתעשר קמיפלגי [ז] והתניא

לימא קסבר מטנפת כו' בתוך שנתה. כלומר בתוך שנתה לטיונפה. אבל האי בתוך שנתה דלעיל גבי פלוגתא דרבי ישמעאל ורבי יהושע לא הוי אלא בתוך שנתה לילדה שהיא עומדת יולדה כדפרישית ברש"י [ז] הלכתא: **אינה ביניהו הא דזעירי.** וקמיירי כגון שטיונפו הבנות ביום אחרון של ששה חדשים לילדתן ולא ביום תחלת חדש שביעי דהשתא כי יהבת [ח] (ג') דטיונף וה' חדשים דעיבור נמצא דילדו ביום אחרון של שנתן ונכנסות הן ובנותן לדיר להתעשר דבשנה אחת נולדו: **ורבי שמעון לית ליה דזעירי.** ולהכי קאמר שעשרה בתוך שנתה כלומר (ב) יום או יומים או עשרה ימים בתוך שנה שנולדו שלא עיכבו לילד עד יום אחרון של שנתן אע"פ שטיונפו לסוף ששה: פי' אחר אני ראיתי גדייה שעשרה בתוך שנתה. כלומר בתוך אותה שנה שהיא עומדת יולדה. כילד לאחר שהיה לה חדש נתעברה וילדה לסוף ה' חדשים ששה הבנות וחזרו הבנות ונתעברו לסוף חדשן וילדו לסוף ה' חדשים הרי שנה. לימא קסבר מטנפת וכו' בתוך שנתה כלומר בתוך השנה שהיא עומדת יולדה דמה שילדה לסוף ששה הוי כטיונף ולהכי אינה יולדת עוד עד חדש או עד חדשיים בשנה שניה. ות"ק מיירי כגון שעשרה בתוך שנתה שנולדה כר' שמעון ולקמן מפרש במאי פליגי והאי בתוך שנתה מפרשים ההוא דלעיל גבי פלוגתא דרבי ישמעאל ורבי יהושע דאמרינן ברש"י הלכתא [כ.] במטנפת וכו' קמיפלגי: **ה"ק אינ ליה דזעירי.** אין לך טיונף גדול מלידה ולהכי לא מצית היא למיהדר וליילודי בתוך שנתה עד לאחר יום או יומים ורבי שמעון דלא נחית להכי סבר דמשכחת לה דהדרא וילדה בתוך שנתה דלית ליה הא דזעירי והשתא מצינן למימר דת"ק סבר דאפילו יולדת חוזרת ויולדת בתוך שנתה דהאי בתוך מפרשים לעיל ברש"י פירקין דלאו תוך ממש [ג] דוקא אלא בסוף יום או יומים. לשון זה אינו עיקר דאיכא פירכא למאן דדייק ביה דבנות היכי משכחת להו דילדו בתוך שנתן כגון שעיברו ביום אחרון שלשים לילדתן וילדו לאחר ה' חדשים ביום אחרון אי הכי נמי משכחת לה דתיהדר [ד] ותלד בתוך שנתה: [ו] **והתניא.** בנייתותא: [ז] [ח] **גדייה אלא בנות.** בכרס אחד וכל בנותיה ילדו אלא אלא ג' בכורות ותו לא פייסי עשר: **כולן [ט] נכנסים לדיר להתעשר.** יחד דכולן יכולין להיות נולדין מאלול לאלול השלא בנות ותשע בנותיהן דאי לא הוו נולדים בשנה אחת לא הוו מיעשרי אהדדי דבאחד באלול ראש השנה למעשר) [י] ואין מצטרפין אותן שנולדו לאחר אלול כדמפרש בפרק מעשר בהמה (לקמן דף ח:) והכא [ד] יכולין להיות [יא] בנות [יב] אלא בשנה אחת בשנה אחת חדשים וילדו קודם אלול ואמר [יג] אמר לי למיתנא אלא בנות **דילדו** [יד] כולהו הג' בנות כו': **לימא קסבר מטנפת אינה חוזרת ויולדת בתוך שנתה.** משעת טיונף עד סוף שנה והאי נמי אינה יכולה לילד הואיל וילדה אלא בנות בתחלת השנה. ולהכי נקט מטנפת [טו] דסד"א דמטנפת נמי שהא לילד כיולדת ובעי למיפשט נמי מינה סתמא אי כתנא קמא אי כר' יהושע דפליג לעיל במטנפת: ומשני **אפילו אם תימצי לומר מטנפת חוזרת ויולדת.** [יו] שילדה והאי אינה חוזרת דברי הכל היא: **אינה ביניהו דזעירי.** [יח] וכגון שטיונפו הבנות לסוף ששה לילדתן בתחלת חדש שביעי תנא קמא דלא נקט לישנא דתוך אית ליה דזעירי דתו לא מקבלי זכר עד ראש חדש שמיני וימי עיבורן ה' חדשים שלימין אשתכח דלא ילדו עד יום אחד בשנה שניה ומשכחת לה אפילו הכי נכנסות יחד לדיר אימהות ובנות חוץ מן הזקינה כגון שהיתה שנה מעוברת דיום אחד בשנה שנייה שלהן עדיין ראש שנתן דיום אחרון של שנה נולדו [יט] ומחוסרי זמן הן עד שבעת ימים ור' שמעון סבר מחוסר זמן הן עד דמתעשרי: והתניא

קיימא הא ועוד דמשום היא גופה שאם נתיר לשוחטו לאוכלו כשהוא בריא [יג] [יד] יכול לשוחטו כשהוא חולה וקרוב לפיהוק של מיתה דהשתא איכא ריעותא ואין לדקדק דר' שמעון בן גמליאל לא חיים למיעוט מהא דחייסי למיעוטו רבי עקיבא ור' טרפון בפ' קמא דמכות (דף ז. ופס ד"ה דילמא) שמא במקום סייף הוה נקב ורבי שמעון בן גמליאל קאמר אף הן מרבים שופכי דמים בישראל דדילמא התם הוא דלא חייס משום [יד] דמשכינן כלא איפשר שאם כן לא [יו] יהרג אדם לעולם ואפילו ר' מאיר מודה כדקאמר בפ"ק דחולין (ד' יא:) והא דבעי למימר לרבי עקיבא דחלב פוטר ולא חייס למיעוט הוה מצי לאקשויי מהיא דמכות דחייס שמא במקום סייף נקב הוה [טו] ורשב"ג קאמר דלא חייס אלא דלא רצה להאריך ועוד אין נראה לרבינו תם לפרש כלל טעמייהו משום דחייסי למיעוטא דבהדיא חשיב [טו] לא איפשר בפ"ק דחולין (דף יא: ופס) אלא אמרי רבנן דכשהיו שוחטים לעדים ראיתם אם במקום סייף נקב הוה והם אומרים אין אנו יודעים בטלה עדותם אע"פ שאם לא היו שוחטין היה נהרג מידי דהוה זה אומר בסייף הרגו וזה אומר באריכין הרגו דאין זה נכון אע"ג דאי לא שיילינן להו הוה נהרג ולא חייסינן דדילמא אי שיילינן מינייהו הוי מכחשי אהדדי ומיהו אין זה קושיא לחושבו כלא איפשר דאיפשר כגון שנתגלה קרום של מוח ורואהו עדיין שאם ובחולין דחשבינן ליה לא איפשר לפי שדוחק להעמיד בו הפסוק ומאן דפטר סבר שבקיה לקרא דדחיק ומוקים אנפשיה: **לימא** קסבר **מטנפת אינה חוזרת ויולדת תוך שנתה.** וכל שכן זו שילדה וולדות גמורים ובתוך שנתה נולו דוקא אלא גם אחר שנתה מעט דהא לאו באותה שנה נולדה הגדייה שאם כן תתעבר עם בנותיה ותנא קמא לא חשיב לה אלא כלומר בת שנתה יום שאחר שנתה ופירש בקונטרס דהוי כר' ישמעאל ועדיפא מרבי ישמעאל והדין עמו [יז] דהא לרבי ישמעאל חוזרת ויולדת ביום ראשון של שנה שנייה דהא אית ליה מכאן ואילך ספק [יח] והקשה בקונטרס כיון דאינה נכנסת עמהן לוקמה כגון שנולדה היא בניסן וילדה לה באלול דאפשר לה לחזור לילד עם בנותיה קודם אלול הבא ולא דק בלישניה דהא בסמוך אמרינן דתנא קמא אית ליה דזעירי והוא הדין שאין בהמה מתעברת אחר שנולדה בפחות משלשים יום א"כ צריך שלשים יום לגד מה' חדשי העיבור והוה ליה למימר שנולדה [יט] [כ] בכ"ה באדר:

תנא קמא **אית ליה דזעירי.** גם כאן פי' בקונטרס דימי עיבורה ה' חדשים שלמים משמע שרולה לומר של שלשים יום כמו [כא] שפירשנו לעיל ואי איפשר לומר כן כלל ולמאי דמוקי פלוגתייהו במקצת היום ככולו דצריך [כב] למנות הכל מאחד באלול של שנה זו לאחד באלול של שנה הבאה ולשנה הלבנה דאחד באלול ראש השנה למעשר בהמה ולא משכחת לה בשום עניין אלא אם כן היו חדשי העיבור כפי חדשי הלבנה והשתא לתנא קמא לא אמרינן מקצת היום ככולו וכשנולדה באחד באלול לא [כג] קבלה זכר עד מלאת שלשים יום שנולדה דכיון דאמר זעירי אין טיונף פחות מל' יום כל שכן [כד] בתה והשתא שלמי אינהו ל' יום ביום ב' של תשרי דבעינן ל' יום מעת לעת כיון דאין מקצת היום ככולו ואלול חסר הוא ובו ביום אפשר [כה] להתעבר וה' חדשים של עיבור שלמי יום שני של אדר ובו ביום ילדה חשוב שלשים יום מעת לעת לבנותיה קודם שיקבלו זכר ויכלו ביום שלישי של ניסן ובו ביום נתעברו ונמצא שכלו ה' חדשי עיבורן ביום שלישי של אלול ובו ביום ילדו ורבי שמעון סבר דאמרי' מקצת היום ככולו וכלים שלשים יום ביום אחד של תשרי ובו ביום נתעברה ונמצא שכלו ה' חדשי העיבור ביום אחרון של שבט דמקצת היום ככולו ובו ביום ילדה חשוב שלשים יום לבנות ויכלו ביום אחרון של אדר שהוא חסר ובו ביום נתעברו ונמצא שכלים בכ"ט באב ה' חדשי העיבור ואין לתמוה על שפירש דחדשי העיבור של בהמה דקה לפי חדשי הלבנה דה"נ אשכחן בירושלמי בפרק קמא דנדה דחמורה אע"פ שאינה יולדת עוד עד חדש [כו] חדשי עיבורן לפי שנת החמה פעמים לפי שנת הלבנה דקאמר התם ר' חייא בר אשי הוה יתיב קמיה דרב חמתיה מבעית א"ל מה כן א"ל חמרתי [כז] בעיא מילא דאנא בעי (מרבענא) שלא תצטנן א"ל אימתי עלה עליה זכר א"ל ביום פגן וחשיב א"ל בעיא היא עד כדון ותני כן [כח] שפיחת אינה פוחתת מימות הלבנה המוספת אינה מוספת על ימות החמה ואמ"כ אמר שם [כט] וכל מילתיה דרבי יהושע פליג דאמר רבי יהושע בן לוי בקרות [ע] של בית [לא] רבי ממנה שוויס

[ח] [לעיל כ.], [ט] [פסחים ד. וש"נ], [י] לה' ל' ש"ק, [יא] מיהי ותלד בתוך שנתה הס"ד ואמ"כ מה"ד לשנה אחרינא גדייה שילדה שלא כו' והשאר נמחק ש"ק, [יב] שיך לעיל דף כ.; [יג] [נ"ש כב.], [יד] טולדים עם בנות ש"ק, [טו] כולהו בנות ש"ק, [יו] יבוא ש"ק, [יז] נהרג אדם מעולם ש"ק, [יח] בכ"ה רש"ש, [יט] למנות ש"ק, [כ] יולדת והשתא ש"ק, [כא] מעברתא והיא בעית מילד ואנא בעי ש"ק, [כב] הפותחת אינה פותחת וכו' והמוספת ש"ק, [כג] של אנטוניוס היתה עובדה והרביעי של בית ש"ק,

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה איכא וכו' כי יהבת להו שלשים דטיונף: (ב) ד"ה וכ' שמעון וכו' כלומר עדיין היה יום או יומים: (ג) ד"ה ת"ק אית ליה וכו' ממש הוא דוקא וכו' ולשון וכו' אי הכי גדייה נמי משכחת וכו' בתוך שנתה הס"ד ואמ"כ מ"ה גדייה שילדה שלא וד"ה והתניא בניתותא נמחק: (ד) ד"ה טולן בנכנסים וכו' והנך בנות שלה יכולין להיות נולדין בשנה אחת כגון וכו': (ה) ד"ה לימא כו' דס"ד דמטנפת: (ו) ד"ה ומשני וכו' כשילדה ולאי אינה חוזרת ויולדת דבריו: (ז) ד"ה איכא וכו' טולו הס"ד ואמ"כ מ"ה מחוסרי:

רבינו גרשום

הבנות והאימהות: לימא מדלא תנא הכי ותיהדר איהי אלא וכל בנותיה ילדו שלש ש"מ קסבר מטנפת אינה וכו' האם ודאי טונפה לסוף ו' חדשים שילדה ל' יום ולא יכלה לילד בתוך שנתה אלא בשנה שניה ובריתא משמע דמיירי בתוך שנתן; אם תמצא לומר מטנפת חוזרת. כלומר דלא מיטנפה כל ל' שלימים יולדת ודאי בתחלת שנה אינה חוזרת ויולדת בתוך שנתה הילכך צריך שיאמר וכל בנות ילדו ג'; מאי איכא בין תנא קמא לר' שמעון. שניהן שוין שאין הזקנה מתעשרת עמהן: תנא קמא אית ליה דזעירי והני ג' בנות טיונפו בתחילת חדש שביעי ללידתן וטיונפו ל' יום שלימין ולא מצי ילדי בתוך שנתן אלא בתחלת שנה שניה הילכך לא אמר תנא קמא בתוך שנה: ור' שמעון. דאמר בתוך שנתן ודאי לית ליה דזעירי אלא טיונפו פחות מל' וילדו בתוך שנתן ולתנא קמא אינה יולדת למקוטעי' להכי לא אמר בתוך שנה: ראית דמפרש ר' שמעון דאמר אני ראיתי גדייה (בשעושה) [שעישרה] בתוך שנתה קסבר דהגדייה והבנות בנות שנה אחת הן ונכנסות עמהן להתעשר כגון שנולדה גדייה בר"ח אלול ולסוף ל' יום נתעברה ולסוף שבט ילדה ג' בנות ולסוף ל' יום בר"ח ניסן נתעברו אותן ג' בנות ולסוף אב ילדו כל אחת ב' בנות הוו לה שיתא וג' אמהות והזקנה הרי י' כולן בנות שנה אחת ומתעשרין בנות שנתן: ולא מיסחבר הכי חדא דקשיא מאן דאמר מאי איכא בין תנא קמא לר' שמעון דהא קא חזינן דר' שמעון בעי זקנה בהדייהו ותנא קמא לא בעי. ועוד קשיא לי שמעתא דלעיל סברי דר' יהושע: כולי עלמא אמרינן מקצת היום ככולו. ודאי יולדות בתוך שנתן; ובמחוסר זמן פחות מח' ימים ור"ש סבר מחוסר זמן מתעשרין והתניא בניתותא וכו' כן נמצא בכל הספרים כ"י שבידי וזה הנוסח של התוס' בפירוש רש"י ז"ל:

[ט] כולן נכנסות לדיר להתעשר בנותיה ובנותיהן יחד: [י] למעשר בהמה ואין כר' שנולדו קודם אלול עם אותן שנולדו לאחר אלול: [יא] להיות בני שנה אחת: [יב] אלול שעשרה תוך שנתה והיא נכנסת עמהן דתוך שנתה ילדו היא ובנותיה הס"ד ומה"ד ולמה לי למתני ג' כלל בלידת הבנות הס"ד מתיבת ולמה עד סוף העמוד מוקף בחצי לבנה כי אינו מפי' רש"י: [יג] דזעירי. ובקונטרס פי' כגון שטנפו הבנים לסוף ששה ללידתן בתחלת חדש שביעי ולת"ק דלא נקט לישנא דתוך אית ליה דזעירי דתו לא מקבלה זכר עד ראש חדש שמיני וימי עיבורן ה' חדשים מלאים אשתכח דלא ילדו עד יום אחד בשנה שניה ומשכחת לה דאפ"ה נכנסות יחד לדיר האמהות והבנות חרץ מן הזקינה כגון שהיתה שנה מעוברת דיום אחד בשנה שניה שלהן עדיין ר"ח אב הוא ור"ש דנקט תוך שנתה ממש לית ליה דזעירי אינה כולו. ודאי אינה יכולה להתעשר עמהן אפילו בשנה מעוברת שהרי צריכה שתהא בת שלשים קודם שתתעבר אבל לר"ש דלית ליה דזעירי ומקצת היום ככולו ומשכחת שפיר שהבנות והבנות יתעשרו תוך השנה ממש ואפילו הכי אינה פשוטה אבל אין רצה לומר שעשרה עמהן הגדייה אלא ה"פ שעשרה שיצא ממנה מתעשרין תוך שנתה אפילו בשנה פשוטה ולהכי לא משכחת לה לפי שיטת הקונטרס דפי' התוס' עיקר: [יג] בריא יבא לשוחטו: [יד] דחשיב כלא: [טו] נקב הוה אלא דלא רצה והשאר נמחק: [טו] חשיב ליה לא איפשר כו' אלא אומר ר"ת דכשהיו: [יז] עמו דלר' ישמעאל תיבת דהא ל"ש: [יח] ספק ואפילו ביום ראשון של שנה שניה: [יט] בכ"ח באדר: [כ] שפי' נמי לעיל: [כא] לא מקבלה זכר כו' משנולדה דכיון: [כב] אפשר לה להתעבר וה' חדשי העיבור שלמי ביום שני של אדר: [כג] חדש עיבורה לפי: [כד] חמרתי מעברא והיא בעיא מילד בעיא מעברתא שלא: [כה] כן הפותח אינה: [כו] תיבת וכל נמחק: [כז] בית מלכות היתה עוברת והרביעי של בית רבי: